

**EVROPSKÁ KOMISE PRO EFEKTIVITU
JUSTICE
(CEPEJ)**

TIME MANAGEMENT CHECKLIST

**Checklist of indicators for the analysis of lengths of
proceedings in the justice system**

Seznam indikátorů pro analýzu délky řízení

přijato CEPEJ na 6. plenárním zasedání (7. - 9. prosince 2005)

Seznam indikátorů pro analýzu délky řízení

Seznam indikátorů pro analýzu soudního řízení byl přijat Komisí pro efektivitu justice (CEPEJ) Rady Evropy na 6. plenárním zasedání (7. - 9. 12. 2005).

Tento seznam není dotazníkem, ale nástrojem k internímu používání, jehož cílem je pomoci soudním systémům shromáždit potřebné informace a analyzovat relevantní aspekty délky soudních řízení za účelem snížení nepřiměřených průtahů, zajištění efektivity řízení, průhlednosti a předvídatelnosti uživatelům soudních systémů.

Je určen zákonodárcům, politickým činitelům, všem, kteří jsou zodpovědní za správu soudnictví včetně ministerstev spravedlnosti, soudců, soudních úředníků a výzkumným institucím, které se zabývají analýzou fungování soudního systému.

Východiska a účel seznamu

Aby bylo možno předcházet průtahům v soudním řízení nebo zkracovat délku řízení, měly by státy shromažďovat informace, které jim umožní porozumět, kde a kdy průtahy vznikají.

Evropská konvence o lidských právech a judikatura Evropského soudu pro lidská práva vyžadují, aby soudní systémy zajistily efektivní implementaci práva na spravedlivý proces v přiměřené lhůtě. Evropský soud pro lidská práva (dále jen Soud) hodnotí délku řízení ve světle okolností každého konkrétního případu, přičemž má na zřeteli především složitost případu, chování účastníků řízení a důležitost věci pro stěžovatele. Soud však především pohlíží na délku řízení z pohledu uživatelů soudního systému. Ochrana občanských práv musí být efektivní a ne iluzorní. Délka soudního řízení musí být hodnocena celkově, od zahájení řízení před soudem až do té doby, než je konečné a závazné soudní rozhodnutí vynuceno.

Odvolává se na judikaturu Soudu a zkušenosti národních soudních systémů, rámcový program Evropské komise pro efektivitu justice (CEPEJ)¹ „Nový úkol pro soudní systémy: vyřešení každé věci v přiměřené a předvídatelné době“ zdůrazňuje důležitost předvídatelnosti časového rámce soudních řízení. Poukazuje rovněž na důležitost vlivu doby nečinnosti na délku řízení.

Studie, které byly provedeny v rámci činnosti CEPEJ, ukazují, že mnoho soudních systémů dosud nedisponuje informacemi, které jsou nezbytné pro stanovení délky řízení a průtahů v jednotlivých typech řízení. Zejména výsledky Pilotního schématu pro hodnocení soudních systémů („Evropské soudní systémy 2002: fakta a čísla“²) ukázaly, že jen několik málo zemí bylo schopno úplně a přesně odpovědět na otázky týkající se délky řízení.

---

¹ Důležité informace o CEPEJ stejně jako všechny dokumenty CEPEJ jsou k dispozici na internetové adrese: www.coe.int/CEPEJ.

² Přijato CEPEJ na jeho 4. plenárním zasedání (prosinec 2004).

CEPEJ rovněž bere v úvahu Stanovisko č. 6 Rady evropských soudců (CCJE) týkající se „spravedlivého procesu v přiměřené lhůtě a role soudce za současného přihlédnutí k využití alternativních prostředků řešení sporů“³ a názory jiných organizací reprezentujících justiční odborníky, kteří působí jako pozorovatelé CEPEJ.

Účelem seznamu je usnadnit členským státům shromažďování relevantních informací a analyzování aspektů délky soudních řízení. Dále by měl přispět ke snížení nepřiměřených průtahů, k zajištění efektivity řízení a k poskytnutí transparentnosti a předvídatelnosti uživatelům soudních systémů. Seznam by měl umožnit analyzovat řízení na dvou úrovních: jednak jeho celkovou délku od prvotního stadia do konečného rozhodnutí (a to, následuje-li výkon rozhodnutí, až do jeho skončení); jednak trvání jednotlivých stádií řízení (se zvláštním důrazem na analýzu období nečinnosti). Následně tento seznam může pomoci při hodnocení fungování národních soudních systémů se zřetelem k časovému rámci jednotlivých typů řízení (např. při dalším vyhodnocování soudních systémů CEPEJ nebo jiných institucí). Proto by měl být široce distribuován všem zainteresovaným osobám a institucím, zejména ministerstvům spravedlnosti, předsedům soudů, soudcům a zástupcům ostatních právnických profesí.

---

³ Viz zejména článek 43: „CCJE doporučuje, aby kvalitativní indikátory byly vybrány na základě širokého konsensu mezi právníckými profesemi, přičemž nezávislý orgán pro samosprávu justice by měl hrát hlavní roli při výběru a shromažďování kvalitativních dat, při plánování sběru dat, při vyhodnocování výsledků a při jejich rozšiřování; tato spoluodpovědnost pomůže vyrovnat potřebu kvalitních indikátorů s potřebou respektování soudní nezávislosti“.

INDIKÁTOR 1: SCHOPNOST ZHODNOTIT CELKOVOU DÉLKU ŘÍZENÍ

Správné řízení vyžaduje schopnost vyhodnotit nejen trvání jednotlivých stádií řízení, ale rovněž celkové délky řízení od jejího počátku až do konečného rozhodnutí, a - následuje-li výkon rozhodnutí - až do jeho skončení.

- **Rozpoznání soudního řízení z pohledu jeho uživatele**

1. Existuje jednotný identifikátor (např. počet věcí) nebo společný prvek pro každé řízení, od podnětu* ke konečnému a závaznému rozhodnutí?
  - a. Je vždy jméno, číslo nebo jiné označení případu stejné, i když se věci zabývá jiný soud (např. v případě odvolání)?
  - b. V případě, kdy soud vyššího stupně rozhodne o zrušení rozhodnutí a vrácení věci, je věc stále považována za stejnou?
  - c. Pokud dojde ke spojení (nebo vyloučení) věci, je délka řízení nadále počítána od původního data nápadu?

- **Stanovení celé délky řízení**

2. Můžete určit celkovou délku řízení u všech řízení v běhu?
  - a. Jsou údaje o délce řízení k dispozici od nápadu až po doručení konečného a závazného rozhodnutí? Jsou tyto údaje k dispozici i v případech, kdy před podáním žaloby k soudu existuje možnost předchozího řízení u jiného orgánu?
  - b. Jsou k dispozici údaje určující délku řízení od nápadu do výkonu rozhodnutí?
  - c. Jsou k dispozici údaje o délce řízení o vydání předběžného opatření, od data podání žádosti do vydání rozhodnutí?

---

* V trestních věcech by údaj měl zahrnovat dobu, od kdy je podezřelý obviněn, nehlédě na to, zda je obvinění vydáno policií, státním zástupcem nebo soudem.

INDIKÁTOR 2: STANOVENÍ STANDARDŮ PRO DÉLKU ŘÍZENÍ

Pro účel stanovení, plánování a transparentnosti délky řízení by měly být stanoveny standardy a cíle pro optimální (minimální, maximální) trvání řízení. Tyto standardy a cíle by měly být k dispozici uživatelům soudního systému. Je vhodné, aby tyto standardy byly vypracovány ve spolupráci s uživateli (zástupci právnických profesí, veřejností apod.).

- **Definice optimálního časového rámce soudního řízení**

3. Rozvíjíte standardy pro optimální časový rámec v relevantních typech řízení?

- a. Existují národní standardy určující vhodnou (optimální, adekvátní) délku soudního řízení? Zahrnují většinu typů řízení (např. rodinné věci, pracovní věci, vraždy, neodkladné věci)?
- b. Používají soudy specifické „cíle“ (orientační časové rámce) pro trvání řízení v určitých věcech?
- c. Přípravují soudci, jiní soudní úředníci nebo jiné orgány (např. Ministerstvo spravedlnosti, Soudcovská rada) pravidelné plány a zprávy pokud jde o vhodnou délku řízení v různých typech věcí?

- **Předvídatelnost trvání řízení**

4. Je délka řízení předvídatelná pro uživatele (strany, právníky, jiné)?

- a. Jsou údaje o délce řízení k dispozici veřejnosti na národní úrovni?
- b. Poskytují jednotlivé soudy uživatelům informace týkající se předvídatelnosti délky v jednotlivých řízeních?
- c. Plánují soudci a soudy trvání jednotlivých řízení a odhadují, společně s uživateli, dobu trvání jednotlivých procesních kroků?

INDIKÁTOR 3: DOSTATEČNĚ PROPRACOVANÁ TYPOLOGIE VĚCÍ

Realistické a odpovídající plánování standardů a celkové délky řízení vyžaduje dostatečně propracované rozřídění věcí vzhledem k jejich složitosti a průměrné délce (typologie věcí), které nebude ani příliš obecné ani příliš detailní.

- **Typologie věcí vzhledem k potřebě času**

5. Existuje kategorizace věcí podle jejich složitosti a trvání?

a. Zahrnuje tato kategorizace většinu typů věcí?

b. Existuje odhad nutného času pro projednání věci před soudem (čas soudce, soudního úředníka, jiného úředníka) pro každou kategorii?

c. Existuje odhad očekávaného minima času, který je potřeba pro dokončení určitého procesního kroku (např. doručení dokumentů, kterými se řízení zahajuje, příprava věci před ústním jednáním)?

INDIKÁTOR 4: SCHOPNOST MONITOROVAT PRŮBĚH ŘÍZENÍ

Správné řízení v čase vyžaduje, aby byla věnována pozornost délce každého individuálního stadia soudního sporu. Za tímto účelem by měla být alespoň nejdůležitější a typická stadia (etapy řízení) zaznamenána a analyzována (tato stadia jsou jmenovitě uvedena v následujícím textu pouze příkladem).

- **Shromažďování údajů o časovém rozvrhu nejdůležitějších událostí v řízení**

6. Sledujete a shromažďujete údaje o časovém nastavení nejdůležitějších stádií v nejtypičtějším případech za účelem zjištění, kde a kdy dochází k průtahům?

a. Shromažďujete údaje o tom, kdy nastávají následující nejdůležitější události v soudním řízení a interval mezi nimi:

- Zahájení řízení⁵
- Doručení žaloby druhé straně
- Doručení odpovědi druhé strany
- Stanovení procesních kroků soudem

- v. Využití a naplánování přípravného jednání nebo předběžného projednání obžaloby
- vi. Začátek řízení (první ústní jednání o meritu věci)
- vii. Využití a trvání znaleckých posudků
- viii. Počet jednání a délka jejich trvání v každé věci
- ix. Závěr řízení
- x. Rozhodnutí soudu první instance (předběžné rozhodnutí, částečné rozhodnutí, konečné rozhodnutí)
- xi. Vyhlášení a doručení rozhodnutí soudu první instance (rozsudku) účastníkům řízení
- xii. Podání opravných prostředků (odvolání apod.) a jejich vliv na délku řízení
- xiii. Odvolací jednání a rozhodnutí
- xiv. Předběžné rozhodnutí a nařízení soudu vyššího stupně (např. oznámení rozsudku nebo doručení odůvodnění)
- xv. Postup a výsledky odvolacího a jiného řízení (např. zrušení rozhodnutí nebo vrácení věci k novému řízení)
- xvi. Jiná (mimořádná) stadia řízení a opravné prostředky (např. obnova řízení nebo přezkoumání věci Ústavním soudem)
- xvii. Efektivita rozhodnutí, výkon rozhodnutí

b. Jsou údaje uvedené v bodě a. k dispozici účastníkům řízení a veřejnosti?

c. Jsou informace uvedené v bodě a. využívány pro plánování za účelem zjištění a předcházení zbytečným průtahům, zrychlení řízení a zlepšení jejich efektivity?

---

⁵ V trestních věcech je jedním z nejdůležitějších momentů, o němž by měly být shromažďovány údaje, okamžik, kdy podezřelý je obviněn z trestného činu nehledě na to, zda obvinění bylo vydáno policií, státním zástupcem nebo soudem.

INDIKÁTOR 5: PROSTŘEDKY K OKAMŽITÉMU STANOVENÍ PRŮTAHŮ A ZMÍRNĚNÍ JEJICH NÁSLEDKŮ

V rámci monitorování délky řízení potřebují mít soudní systémy stanovený mechanismus, kterým by bylo možno rychle identifikovat nepřiměřenou délku (průtahy). V takovém případě by měly okamžitě burcovat odpovědné osoby a úřady za účelem nápravy situace a prevence dalších dysfunkcí.

- **Jasná zodpovědnost za prevenci a potlačení průtahů**

7. Může být zodpovědnost za identifikaci a vyvarování se zbytečných průtahů jasně určena?

- a. Existuje osoba nebo instituce, která je pověřena monitorováním pravidelného průběhu konkrétních řízení a lokalizováním průtahů za účelem jejich snížení, nehledě na stadium řízení (první instance, odvolání)?
- b. Má taková zodpovědná osoba nebo úřad povinnost hlásit soudu nebo úřadu zbytečné průtahy? Může zodpovědná osoba činit kroky k řešení současných průtahů nebo zamezit jejich vzniku v budoucnu a zrychlit řízení? Jsou k dispozici přiměřená opatření proti zodpovědné osobě v případě, kdy kroky nebyly učiněny nebo nebylo dosaženo výsledků?
- c. Existuje úřad, který by byl zodpovědný za přiměřenou délku soudních řízení na národní úrovni? Má pravomoc podat žalobu v případě, kdy byly zaznamenány průtahy?

- **Nouzová politika (krizové řízení)**

8. Existují postupy, jak okamžitě zjistit průtah a jak snížit jeho dopad na účastníky řízení?

- a. Jsou k dispozici dočasná nebo prozatímní opatření, která by dočasně upravila vztahy mezi účastníky do té doby, než soudní řízení skončí?
- b. Může být soudní rozhodnutí vymahatelné před koncem odvolacího řízení?
- c. Je možné uložit sankce účastníkům řízení, kteří úmyslně nebo neúmyslně prodlužují řízení (napomenutí, pokuty, náhrada nákladů řízení)? Jsou tato opatření pravidelně využívána?

- **Procesní prostředky ke zrychlení řízení**

9. Existují postupy, které by zrychlily soudní řízení a zabránily průtahům?

- a. Je odročení *sine die* (na neurčito) přípustné? Pokud ano, jsou tyto případy pravidelně kontrolovány? Přezkoumává soud pravidelně všechny případy a rozhoduje o obnově (nebo ukončení) „zamrzlých“ nebo přerušovaných věcí?
- b. Mají strany nebo jiní účastníci řízení (soudci) k dispozici nějaké procesní postupy k tomu, aby mohl být stanoven přiměřený časový limit pro konkrétní kroky v řízení? Jsou takové prostředky efektivní?
- c. Jestliže je využito odvolání jako zdržovací taktika, existují postupy, které by takovému chování účastníků mohly zabránit?

INDIKÁTOR 6: VYUŽITÍ MODERNÍ TECHNOLOGIE JAKO NÁSTROJE PRO ORGANIZACI ČASU V SOUDNÍM SYSTÉMU

Moderní soudní systémy mohou lépe dosáhnout správné organizace času v soudním sektoru pokud využívají současnou technologii, jednak za účelem monitorování časových rámců, jednak pro statistické zpracovávání dat a strategii plánování.

- **Monitorování délky řízení a průtahů pomocí informační technologie**

10. Je informační technologie efektivně využívána k monitorování délky řízení?

- a. Jsou základní údaje o všech/většině věcí vkládány do informačního systému (zejména údaje uvedené v bodě 6.a)?
- b. Jsou informace přístupné jak místně (tj. na úrovni konkrétního soudce a soudu), tak centrálně (tj. na úrovni úřadu odpovědného za soudní správu a statistiku)?
- c. Mají účastníci řízení (a - pokud je to vhodné - i veřejnost) přístup k informacím o stadiu a časovém rozvržení konkrétního řízení (např. datum jednání) prostřednictvím internetu nebo podobného informačního systému?

- **Informační technologie jako nástroj pro statistické zpracování dat a plánování časového rozvrhu**

11. Umožňuje informační technologie okamžité vytvoření statistické zprávy a plánování na politické úrovni?

- a. Mají všechny soudy aktuální statistické informace ihned k dispozici, kdykoli?
- b. Jsou statistické zprávy pravidelně publikovány a dostatečně často?
- c. Jsou statistické informace o délce řízení a průtazích, které jsou shromážděny informačním systémem, pravidelně využívány pro strategické plánování?